

ПРОБЛЕМАТИКА БАНКІВСЬКОГО ІНВЕСТУВАННЯ ЕКОНОМІКИ

Тетяна СТЕЧИШИН

викладач, здобувач, кафедра банківського менеджменту та обліку,

Тернопільський національний економічний університет

Сталий економічний розвиток в Україні можливий лише за умови достатніх обсягів інвестиційних ресурсів для здійснення структурних зрушень у господарському комплексі України. Вагому роль в активізації інвестування відіграють банки, які акумулюють та перерозподіляють тимчасово вільні кредитні ресурси. Банківські установи повинні стати головними учасниками інвестиційного процесу, розпорядниками інвестиційних ресурсів, важелями підвищення інвестиційної привабливості країни в цілому, регіонів та окремих галузей економіки, зокрема. На неухильне зростання ролі банків в інвестиційних процесах акцентується постійна увага в Посланнях Президента України до Верховної Ради України, Програмі розвитку інвестиційної діяльності на 2002-2010 роки та інших законодавчо-нормативних актах.

Розглядаючи теоретичну сутність інвестиційної діяльності банків варто відзначити, що вона має двоїсту природу. По-перше, власне інвестиційна діяльність банку – це бізнес із надання послуг двох типів по розміщенню грошей у цінні папери, діяльність націлена на збільшення доходів банку. Інший аспект інвестиційної діяльності банків пов'язаний із фінансуванням банками розвитку економіки, на забезпечення безперервного процесу суспільного відтворення. До основних напрямів участі банків в інвестиційному процесі слід віднести: кредитування інвестиційних проектів, надання посередницьких послуг, здійснення операцій на фондовому ринку. Аналіз практики показав, що участь банків у фінансуванні і кредитуванні інвестиційних проектів (тобто реальних інвестиціях) є ще недостатньою.

Серед основних проблем, які гальмують інвестиційні процеси в економіці України — дефіцит фінансових ресурсів. До основних джерел їх поповнення можна віднести іноземні інвестиції та власний капітал. Залучення іноземних інвестицій, на нашу думку, не повинно бути пріоритетним напрямом і джерелом фінансування розвитку економіки. Адже слід зазначити, що цілі інвесторів, які з'являються на вітчизняному ринку, приходять у суперечність з внутрішньою економічною програмою розвитку. На сьогодні в Україні, на відміну від промислово-розвинених країн, іноземні інвестиції в основному зосереджені в торгівлі, нерухомості, харчовій промисловості та фінансовому

секторі. Саме існування ряду негативних факторів у даному процесі створюють додаткові загрози національній та економічній безпеці України.

Економіка України сьогодні потребує значних довгострокових інвестицій з метою розширеного відтворення всіх сфер виробництва на принципово новій, інноваційній основі. Держава ж не здатна за рахунок держбюджету в достатніх обсягах фінансувати інвестиційно-інноваційний розвиток навіть окремих підприємств. За умов ринку комерційні банки є одним із інструментів вирішення довгострокових проблем соціально-економічного зростання через збільшення обсягу і прискорення темпів зростання інвестицій у реальний сектор економіки. Банківська система країни досі не акумулювала капіталу, обсяг та якість якого забезпечували б їх інвестиційну активність. Про це свідчить той факт, що потреба в інвестиційних ресурсах України до 2015 року становитиме 150 млрд. дол. США, а кредитно-інвестиційний портфель банківського сектора України складав на 01.01.2008 року 462 149,10 млн. грн. або 91,5 млн. дол. США.

Наступна проблема, яка створює перешкоди на шляху активізації банківської діяльності в інвестиційному процесі – це є низька капіталізація банківської системи загалом, а також існування великої кількості дрібних банків. На сьогодні лише 10% банківських установ контролюють 65% усіх активів банківської системи України і саме ці учасники інвестиційного процесу можуть займатись інвестиційною діяльністю і здійснювати інвестиційне кредитування економіки. Малі банки, яких є більше 60% володіють менше 10% активів. Таке розпорощення банківського капіталу по більшості банків призводить до деконцентрації кредитних ресурсів і практично робить неможливою реалізацію великих довгострокових інноваційних проектів, які потребують значних інвестицій.

Ще одна проблема у даному напрямку – відсутність ефективної державної інвестиційної політики – призвела до того, що національне виробництво залишилось без достатніх для розширеного відтворення інвестиційних ресурсів. Основними причинами, що стримують надання банками довгострокових кредитів суб'єктам господарської діяльності, є високий рівень кредитних ризиків, неплатоспроможність більшості позичальників, відсутність реальної гарантії повернення ними кредитів та ліквідної застави, неефективна система оподаткування, відсутність ринку ефективних інвестиційних проектів тощо. Спонукати банки інвестувати економіку зможуть лише чітке, зрозуміле та прозоре законодавство, стабільна економічна і політична ситуація в державі, тобто створення сприятливих умов, за яких інвестиційне кредитування буде більш вигідним аніж, скажімо, споживче чи іпотечне кредитування.